

338146 - کسی که به سبب تشنگی و ترس از هلاکت یا زیان دیدن روزه اش را خورده آیا ادامه دادن به خوردن برایش جایز است؟

سوال

کسی که از شدت تشنگی روزه اش را خورده آیا برایش جایز است در این روز که در آن آب نوشیده غذا هم نخورد؟

پاسخ مفصل

کسی که از شدت عطش روزه اش را باز کند، به این صورت که از مرگ یا زیان شدید ترسید یا به سبب مشقت نتوانست روزه اش را به پایان برساند، لازم است که بقیه روز را امساک کند (چیزی از باطل کننده های روزه را انجام ندهد) و برایش حلال نیست که بخورد یا در نوشیدن زیاده روی کند، بلکه به اندازه ای که زیان را از خودش دور کند بنوشد سپس تا مغرب دست ننگه دارد و چیزی نخورد و ننوشد سپس آن روز را [بعد از رمضان] قضا کند.

در «کشاف القناع» (۳۱۰/۲) آمده است: «ابوبکر آجری می گوید: کسی که کارش سخت بود اگر به سبب روزه بیم هلاکت داشت، افطار می کند و قضایش را به جای می آورد، اگر ترک کارش به او زیان می رساند، اما اگر ترک آن کار به او زیانی نمی رساند، با باطل کردن روزه اش گناهکار می شود [زیرا ترک کار مقدم بر ترک روزه است] و آن کار را ترک می کند و الا خیر. یعنی اگر با ترک آن کار زیان می بیند به سبب باطل کردن روزه اش گناهکار نمی شود زیرا عذر دارد».

در فتاوی انجمن دائم فتوا (۲۳۳/۱۰) آمده است: «برای شخص به مجرد این که کارگر است جایز نیست که روزه اش را در روز رمضان باز کند، اما اگر مشقت بسیار بر او وارد شد و مجبور شد که در اثنای روز روزه اش را باز کند، به اندازه ای می خورد که مشقت را از او دور سازد، سپس تا غروب خورشید دست ننگه می دارد و همراه با مردم افطار می کند و آن روز را که افطار کرده قضا می کند».

از شیخ ابن باز - رحمه الله - پرسیده شد: «گاه برخی از مردم به دلیلی مانند عطش شدید روزه شان را می خورند، و چون افطار کردند به خوردن و نوشیدن ادامه می دهند و خوردن هر چیزی را روا می دانند. واجب در چنین حالتی چیست؟

پاسخ: برایش جایز نیست، بلکه به اندازه نیاز افطار می کند سپس دست ننگه می دارد. اگر به سبب تشنگی بود به اندازه تشنگی اش می نوشد، و اگر به سبب گرسنگی بود به اندازه سد رمق می خورد، سپس تا غروب خورشید

دست نگه می‌دارد و به خوردن ادامه نمی‌دهد. بلکه تنها به اندازه ضرورت می‌خورد و می‌نوشد سپس [به نخوردن و ننوشیدن] ادامه می‌دهد و همین‌طور انسانی اگر خواست کسی را از غرق یا از دست دشمن نجات دهد و نتواند او را نجات دهد مگر با خوردن روزه‌اش، افطار می‌کند سپس برادرش را نجات می‌دهد سپس تا غروب خورشید دست نگه می‌دارد، سپس همان روز را فقط قضا می‌کند، زیرا او برای ضرورت روزه‌اش را باز کرده است؛ زیرا نجات برادرش که جانش معصوم است، واجب است» (فتاوی نور علی‌الدرب: ۱۶/۱۶۴).

والله اعلم